

CONGRÉS CIDUI 2025
Docents d'avui per a la universitat del demà

**EL PROGRAMA DE FORMACIÓ INICIAL EN DOCÈNCIA UNIVERSITÀRIA DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA. UN COMPROMÍS AMB A LA QUALITAT DOCENT**
**THE INITIAL TEACHER TRAINING PROGRAM AT THE UNIVERSITY OF BARCELONA: A
COMMITMENT TO TEACHING QUALITY**

AUTORIA

Fuertes Alpiste, Marc
ORCID: 0000-0003-4262-7154
Universitat de Barcelona
Institut de Desenvolupament Professional (IDP)
marcfuertes@ub.edu

Jiménez Valverde, Gregorio
ORCID: 0000-0001-5662-5243
Universitat de Barcelona
Institut de Desenvolupament Professional (IDP)

Marzo Ruiz, Lourdes
Universitat de Barcelona
Institut de Desenvolupament Professional (IDP)

Pujolà Font, Joan Tomàs
ORCID: 0000-0002-8664-432X
Universitat de Barcelona
Institut de Desenvolupament Professional (IDP)

González Fernández, Eva
Universitat de Barcelona
Institut de Desenvolupament Professional (IDP)

RESUM

En aquest treball presentem el programa de formació inicial en docència universitària de la Universitat de Barcelona, que dona una resposta integral a les exigències de la LOSU. Aquest programa, estructurat en quatre fases progressives i alineat amb el model acadèmic i docent institucional, busca desenvolupar competències pedagògiques clau en el professorat novell, fomentant la reflexió sobre l'ensenyament superior. Amb

CONGRÉS CIDUI 2025

Docents d'avui per a la universitat del demà

---

aquesta iniciativa, la Universitat de Barcelona reafirma el seu compromís amb la qualitat docent, contribuint a la millora contínua de la qualitat educativa.

ABSTRACT

In this paper, we present the initial teacher training program of the University of Barcelona, which provides a comprehensive response to the requirements of the LOSU. Structured into four progressive phases and aligned with the institution's academic and teaching model, this program aims to develop key pedagogical competencies among novice university teachers, while fostering critical reflection on higher education teaching. Through this initiative, the University of Barcelona reaffirms its commitment to teaching quality and contributes to the continuous improvement of educational excellence.

PARAULES CLAU

Formació docent universitària, LOSU, Competències docents, Aprenentatge actiu, Coneixement pedagògic.

KEYWORDS

HE Teacher training, LOSU, Teaching competences, Active learning, Pedagogical knowledge

DESENVOLUPAMENT

La Llei Orgànica del Sistema Universitari (LOSU), aprovada el març del 2023, estableix l'obligatorietat que el professorat lector realitzi una formació docent inicial durant el seu primer any de contracte, amb l'objectiu de garantir una docència universitària de qualitat. La Universitat de Barcelona (UB) ja comptava amb una llarga trajectòria en formació docent per a professorat novell, destacant especialment el Màster en Docència Universitària per a Professorat Novell, que des del 2009 ha servit com a eina clau per a la professionalització del professorat i la millora de la docència universitària (Pagès et al., 2022). A partir d'aquesta experiència i en resposta a les noves exigències normatives, la UB ha organitzat un nou programa de formació inicial en docència universitària,

CONGRÉS CIDUI 2025

Docents d'avui per a la universitat del demà

---

estructurat en diverses fases. Aquest programa s'emmarca dins del programa interuniversitari Margalida Comas, promogut per la Generalitat de Catalunya i impulsat per les universitats catalanes per establir un marc comú de millora de la docència i l'aprenentatge a la universitat.

El programa de formació inicial

El programa de formació inicial de la UB s'organitza en quatre fases progressives, concebudes per acompanyar el professorat en la seva trajectòria docent: la fase 0, destinada al professorat de nova incorporació, especialment professorat substituït i associat i investigadors predoctorals, com a primer contacte amb la institució i la tasca docent; les fases 1 i 2, que constitueixen el nucli obligatori per al professorat lector en compliment de la LOSU i se centren en el desenvolupament de competències docents fonamentals, i la fase 3, concebuda com un procés d'acompanyament i professionalització de la docència mitjançant la pràctica supervisada. Aquest model progressiu de formació busca no només complir amb els requisits normatius, sinó també consolidar una comunitat docent universitària reflexiva, innovadora i compromesa amb la millora contínua de la qualitat educativa. La Taula 1 presenta una visió sintètica de l'estructura d'aquest programa, detallant els destinataris, la durada, la modalitat i la implementació de cada fase.

Taula 1. Estructura del programa de formació inicial en docència universitària de la Universitat de Barcelona

Fase	Destinataris	Durada	Modalitat	Implementació
Fase 0 <i>Ser docent a la UB</i>	PDI de nova incorporació a la UB	-	Virtual	Prevista durant el curs 2025-26
Fase 1 <i>Introducció a la docència universitària</i>	PDI no permanent i/o a temps parcial, obligatori per a professorat lector LOSU	1 ECTS	Presencial	Implementat des de 2016-2017
Fase 2 <i>Aprofundiment docent</i>	PDI no permanent i/o a temps parcial, obligatori per a professorat lector LOSU	7 ECTS	Tallers modulars presencials	Implementat des del curs 2023-2024

CONGRÉS CIDUI 2025
Docents d'avui per a la universitat del demà

Fase 3 <i>Pràctica docent</i>	PDI no permanent i/o a temps parcial	7 ECTS	Tallers presencials + treball autònom	Prevista durant el curs 2025-26
--------------------------------------	---	--------	--	---------------------------------------

---

Fase 0. Ser docent a la Universitat de Barcelona

Aquesta fase està dissenyada per facilitar la incorporació del nou professorat a la institució. A diferència de les altres fases del programa de formació docent, la Fase 0 és completament en línia i autoformativa, permetent als participants completar-la al seu ritme mitjançant el Campus Virtual de la UB. Els materials estan organitzats per mòduls que inclouen recursos multimèdia, infografies i exercicis d'autoavaluació per facilitar la comprensió i l'aplicació dels continguts.

Es contemplen quatre mòduls, cadascun dels quals aborda un aspecte clau per a la integració del professorat a la Universitat de Barcelona:

El Mòdul 1, Coneix la Universitat de Barcelona, proporciona una visió general de la UB com a institució acadèmica i de recerca. Permet als participants conèixer l'organització interna de la universitat, incloent-hi l'estructura del govern universitari, el paper de les facultats i departaments, i les diverses figures del personal docent i investigador (PDI). També s'ofereix informació sobre els serveis disponibles, com ara els serveis tecnològics, les plataformes de suport a la docència i les eines institucionals de gestió acadèmica i administrativa. A més, es presenten dades clau sobre la UB, els seus ensenyaments i la seva estructura territorial.

El Mòdul 2, Què has de saber per moure't com a docent per la UB, se centra en aspectes pràctics de la tasca docent. Es tracta de qüestions essencials com la planificació de la docència –incloent-hi el funcionament del pla d'estudis, els plans docents i els programes d'assignatura– i la gestió de l'activitat docent, com ara la càrrega docent i la distribució d'hores. També s'aborden temes relacionats amb els espais físics on es desenvolupa la docència (tipus d'aules, laboratoris i infraestructures disponibles), els serveis tècnics i la gestió d'incidències.

El Mòdul 3, Primers passos per ser docent a la UB, introdueix els aspectes clau de la funció docent universitària. La primera part del mòdul se centra en la normativa acadèmica i les regulacions del professorat, abordant aspectes com el calendari acadèmic, la normativa d'avaluació, les responsabilitats del professorat en la gestió de

CONGRÉS CIDUI 2025

Docents d'avui per a la universitat del demà

---

l'assignatura i el marc legal que regula la seva activitat. La segona part del mòdul ofereix al professorat novell una introducció als processos d'aprenentatge dels estudiants i a les estratègies docents que poden afavorir un aprenentatge significatiu. Finalment, es fa una primera introducció a la metacognició i a com fomentar l'autonomia de l'estudiant a través de pràctiques docents reflexives.

El Mòdul 4, Eixos transversals, introdueix 3 elements de base, transversals en la funció docent de la UB. En primer lloc, la perspectiva de gènere, donant a conèixer recomanacions sobre com tenir-la en compte a partir de les recomanacions elaborades per la Unitat d'Igualtat d'aquesta universitat. En segon lloc, elements de ciberseguretat per incrementar hàbits cibersegurs en l'àmbit professional docent. En tercer i darrer lloc, l'eix de la sostenibilitat, lligat als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de la UNESCO al qual s'adhereix la UB.

Fase 1. Introducció a la Docència Universitària (1 ECTS)

La Fase 1 ofereix una primera aproximació als aspectes fonamentals de la tasca docent a la universitat. Aquest curs té com a objectiu ajudar el professorat novell a reflexionar sobre la seva pràctica docent i dotar-lo d'eines inicials per planificar la docència, seleccionar metodologies efectives, comunicar-se de manera clara i avaluar l'aprenentatge dels estudiants. Es tracta d'un curs introductor i pràctic, que permet als participants començar a construir una base sòlida sobre la qual seguir desenvolupant les seves competències docents. El disseny del curs respon a la necessitat que el professorat en formació experimenti directament estratègies didàctiques que podrà aplicar en la seva pròpia docència, promovent un aprenentatge significatiu a través de la participació activa.

Aquesta fase es desenvolupa a través de cinc sessions presencials, que combinen exposicions conceptuals amb activitats participatives i dinàmiques d'anàlisi col·laborativa. El curs aborda, de forma introductòria, aspectes fonamentals de la docència universitària, com els models d'aprenentatge, la planificació docent, les tècniques de comunicació docent, les metodologies d'ensenyament-aprenentatge, i l'avaluació dels aprenentatges.

El curs adopta una metodologia activa i reflexiva, en què els participants tenen un paper actiu en la construcció del coneixement i en la reflexió sobre la seva pròpia pràctica docent. A més, es fomenta el diàleg entre iguals i la construcció d'una comunitat de

CONGRÉS CIDUI 2025

Docents d'avui per a la universitat del demà

---

pràctica, on els docents poden compartir experiències, plantejar dubtes i intercanviar estratègies per millorar la seva tasca docent. És per això, que la presencialitat del curs es considera un element clau, ja que facilita no només la interacció directa entre els participants, sinó també l'experimentació vivencial de les dinàmiques proposades, que afavoreix la transferència de les metodologies apreses a la seva pròpia pràctica docent.

Val a dir que aquesta formació compta ja amb una llarga trajectòria dins de la UB. Des del 2016, i sota el nom de Formació per al professorat UB de nova incorporació, es van iniciar les primeres edicions. Des de llavors, ha anat evolucionant i en el curs 2022-2023 va canviar el títol per l'actual: Introducció a la docència universitària. Aquest curs, que ha funcionat en paral·lel al Màster en Docència Universitària per a Professorat Novell, assolirà les 17 edicions al finalitzar el curs 2024-2025, fet que demostra el seu paper consolidat en la formació inicial del professorat universitari.

Fase 2. Aprofundiment docent (7 ECTS)

Aquesta fase ofereix un recorregut formatiu modular que permet al professorat universitari consolidar i aprofundir en les seves competències docents. S'estructura en cinc tallers que aborden aspectes fonamentals de la docència universitària –planificació, metodologies i ús de tecnologies digitals, avaluació i pràctica reflexiva– i culmina amb l'elaboració d'un treball final. La formació pot realitzar-se al llarg d'un semestre, amb una sessió presencial setmanal, o bé és possible cursar els tallers en diferents semestres, el que ofereix més flexibilitat als assistents.

El taller de “Planificació docent” és el primer que s'ha de cursar i estableix les bases per estructurar adequadament la docència universitària. S'hi treballen els diferents nivells de planificació docent, des del pla d'estudis fins al pla de classe, i es reflexiona sobre la coherència entre objectius, continguts, metodologies i avaluació. Els participants analitzen el pla docent d'una de les seves assignatures, revisant la seva adequació a criteris normatius i pedagògics, i aprenen a seqüenciar la docència seguint una lògica formativa.

El taller de “Metodologies d'aprenentatge actiu i tecnologies digitals” introdueix estratègies per fomentar la participació i la implicació de l'estudiant en el seu propi aprenentatge. Es presenten diferents metodologies didàctiques i es treballa la selecció d'eines digitals per a la creació de continguts interactius i el disseny d'activitats d'aprenentatge que incorporin les TIC de manera efectiva. Els participants desenvolupen

CONGRÉS CIDUI 2025

Docents d'avui per a la universitat del demà

---

una proposta de situació d'aprenentatge que integri tecnologia digital i recursos interactius.

El taller d'Avaluació dels aprenentatges proporciona estratègies per dissenyar sistemes d'avaluació alineats amb els objectius d'aprenentatge i orientats a la millora del procés formatiu. Es treballen les característiques d'una avaluació efectiva, el paper de la retroacció en la motivació i l'ús d'instruments d'avaluació variats. Les activitats inclouen l'anàlisi i la revisió dels criteris d'avaluació utilitzats pels docents en les seves assignatures, així com l'exploració d'estratègies per implementar una avaluació formativa i competencial.

El taller, "Hola, Moodle: què em deixes fer i com ho puc fer?", ofereix una formació específica en l'ús del campus virtual Moodle per a la gestió de la docència i dels estudiants. S'hi aborden aspectes com la configuració de cursos, la incorporació de recursos i activitats, l'ús d'eines de comunicació i tutoria i les opcions d'avaluació dins la plataforma. Aquest taller es pot realitzar de forma paral·lela a la resta i és convalidable si el participant ja ha cursat prèviament una formació equivalent.

El taller de "Pràctica reflexiva", que s'ha de cursar en darrer lloc, es treballa la gestió de l'aula, la comunicació docent i la dinamització de grups mitjançant tècniques com el *microteaching*. Aquesta activitat permet la reflexió i analitzar la seva actuació, i identificar àrees de millora. Els participants elaboren una fitxa d'observació personalitzada i dissenyen un pla de pràctica reflexiva per millorar la seva docència.

Com a treball final, els participants hauran d'elaborar un treball que reflecteixi les competències professionals adquirides al llarg de la formació (un programa d'assignatura, un portafolis reflexiu, l'anàlisi de materials didàctics...). L'objectiu és que el treball final demostrï la integració dels aprenentatges en la seva pràctica docent i esdevé un requisit imprescindible per a l'obtenció de la certificació de la formació.

Fase 3. Pràctica docent (7 ECTS)

La Fase 3 té com a objectiu consolidar les competències docents en un nivell avançat i professionalitzar la tasca docent universitària. Aquesta fase està dirigida al professorat que ha completat la Fase 2 (Aprofundiment docent) i vol continuar avançant en el seu desenvolupament professional per assolir un alt nivell de qualitat docent. Està previst que aquesta fase s'implanti durant el curs 2025-26.

CONGRÉS CIDUI 2025

Docents d'avui per a la universitat del demà

La formació combina tallers presencials amb treball autònom sota la supervisió d'un professor mentor. Els participants treballaran en aspectes clau com la tutoria universitària, la innovació docent i l'observació de l'aula, proporcionant eines i recursos per enriquir la seva pràctica docent. A més, hauran de dissenyar i implementar un projecte de millora o innovació docent, aplicant els coneixements apresos per abordar reptes específics en el seu context d'ensenyament.

Un component essencial d'aquesta fase és l'elaboració d'un portafolis docent, en el qual els participants documentaran el seu procés formatiu i reflexionaran sobre la seva experiència docent. Aquest portafolis actuarà com a eina per a l'autoanàlisi i la millora de la pràctica docent, permetent als participants estructurar i integrar els aprenentatges adquirits al llarg de la formació, alhora que proporcionen evidències del seu progrés professional.

Conclusions

La docència és una professió complexa que requereix habilitats específiques i un compromís constant amb la qualitat educativa. Tot i que el professorat universitari és expert en el seu camp disciplinar, és imprescindible ajudar-lo a desenvolupar les competències pedagògiques que li permetin aplicar estratègies efectives d'ensenyament-aprenentatge i adaptar-se a les necessitats canviants del context educatiu actual.

Els perfils d'estudiants universitaris són cada vegada més diversos en necessitats, expectatives i formes d'aprenentatge. A més, l'entorn educatiu està en contínua evolució, impulsat per la incorporació de noves tecnologies i metodologies actives. En aquest context, la formació docent adquireix un paper fonamental. La Universitat de Barcelona fa anys que treballa per oferir una formació de qualitat al professorat novell, i amb aquest nou programa de formació inicial, pretén estendre aquesta iniciativa a tot el professorat que s'incorpora a la institució. L'objectiu final és contribuir a la millora contínua de la qualitat docent i, per extensió, de la qualitat educativa global de la universitat.

Per mantenir-se com una universitat de referència i prestigi, la Universitat de Barcelona no només ha d'excel·lir en recerca, sinó també apostar fermament per potenciar la qualitat docent. Aquest programa de formació inicial està alineat amb els quatre eixos del seu model docent i acadèmic. En primer lloc, fomenta una docència de qualitat

CONGRÉS CIDUI 2025

Docents d'avui per a la universitat del demà

---

centrada en l'aprenentatge actiu i la innovació, aprofitant l'ús d'entorns digitalitzats i metodologies actives. En segon lloc, adapta els continguts a les necessitats de l'entorn, promovent una formació transversal i pràctica que prepari per a l'exercici professional. En tercer lloc, integra els objectius de desenvolupament sostenible, incorporant perspectives transversals com la perspectiva de gènere i la perspectiva ecosocial. Finalment, respon al repte de la formació permanent, contribuint a l'objectiu de formar al llarg de la vida en un món laboral i una societat en constant transformació.

Aquest nou programa no només busca donar resposta a les exigències normatives establertes per la LOSU, sinó també enfortir el compromís de la Universitat de Barcelona amb la formació d'un professorat excel·lent i adaptat als reptes del segle XXI. A través d'aquesta aposta, la Universitat reafirma la seva voluntat de ser una institució pionera, innovadora i compromesa amb l'educació de qualitat.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Pagès, T., Amador, J. A., Marzo, L., González, E. i Pujolà, J. T. (2022). Máster en Docencia Universitaria para Profesorado novel: de la formación a la información. *REDU. Revista de Docencia Universitaria*, 20(2), 125-143. <https://doi.org/10.4995/redu.2022.18125>